

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу НАКАЛЮЖНОЇ Аліни Олегівни на тему
«СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

На підставі детального аналізу дисертаційної роботи Накалюжної Аліни Олегівни «Система оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств» можна зробити наступні висновки щодо актуальності дослідження, ступеня обґрунтованості його основних наукових положень, наукової новизни і практичного значення, а також надати загальну оцінку рівню оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності.

Актуальність обраної теми. Транспортна галузь є ключовою ланкою соціально-економічної системи держави і належить до стратегічно важливих галузей економіки, без ефективної роботи якої неможливе подальше підвищення рівня добробуту населення. Сучасні транспортні підприємства адаптуються до нових ринкових умов. В той же час, логістика транспортних підприємств є однією з найважливіших складових економіки, що забезпечує безперервність товарних потоків і сприяє розвитку внутрішнього та зовнішнього ринків. Однак у зв'язку зі зміною обсягів перевезень і новими екологічними стандартами, необхідність удосконалення системи оцінки результативності інновацій стає надзвичайно актуальною.

Інноваційний розвиток у сфері логістики, орієнтований на принципи сталого розвитку, дає змогу підвищити конкурентоспроможність підприємств, знижуючи викиди шкідливих речовин та оптимізуючи енергоспоживання. Відсутність чіткої системи оцінки результативності цих інновацій ускладнює ухвалення ефективних управлінських рішень і стримує впровадження новітніх технологій.

Зазначене зумовлює актуальність теми дослідження Накалюжної А.О., та свідчить про те, що дисертаційна робота, представлена до захисту, є своєчасною, має практичну значущість і відповідає вимогам сьогодення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами. Сформовані положення, висновки та пропозиції авторки дослідження використані при проведенні науково-дослідної роботи Державного університету інфраструктури та технологій на тему «Економічний розвиток транспортної інфраструктури України» (2019–2024 рр., номер держреєстрації

№ 0119U101875), особистий внесок авторки у зазначеній роботі полягає у визначенні теоретичних засад та особливостей системи оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств, виявленні основних ризиків впровадження інновацій на транспортних підприємствах, а також формуванні механізму відбору стратегій впровадження інновацій (акт впровадження: № 877/01-11 від 11.10.2024 р.). Дисертація виконувалася відповідно до основних положень Законів України Про транспорт (від 10.11.1994 № 233/94-ВР), Указ Президента України Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року (30.09.2019 р. № 722/2019), Про інноваційну діяльність (від 13.12.2022 р. № 2849-IX), Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р. № 430-р), Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації. Наукові положення, висновки та рекомендації практичного спрямування, які отримано Накалюжною Аліною Олегівною, є обґрунтованими, підтверджені результатами проведеного наукового дослідження та відповідають вимогам до такого виду досліджень. Високий рівень обґрунтованості наукових положень і достовірності одержаних висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується:

- професійним вирішенням поставлених відповідно до мети дослідження наукових завдань та адекватністю структурно-логічної схеми дисертації визначеній меті (розділи дисертаційної роботи змістовно обумовлені, органічно пов'язані та послідовно викладені);

- використанням широкої бази джерел інформації за темою дисертації і достатнім масивом аналітичних даних;

- дисертація містить комплексне опрацювання значної кількості наукових та науково-практичних джерел з питань теоретичних засад та особливостей системи оцінювання інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств, виявленні основних ризиків впровадження інновацій на транспортних підприємствах;

- достатньою апробацією отриманих результатів на науково-практичних конференціях.

Достовірність основних положень роботи підтверджується:

- отриманими результатами проведеного комплексного критичного аналізу теоретичних і практичних досліджень по даній тематиці;

- використанням для дослідження загальних і спеціальних наукових методів;

– успішною апробацією висунутих основних теоретичних положень у публікаціях у фахових рецензованих наукових збірниках, доповідях на міжнародних конференціях.

Викладені позиції переконливо свідчать про те, що отримані основні положення дисертації є достовірними та науково обґрунтованими. Вони відповідають поставленій меті та завданням даного дослідження, не викликають сумніву стосовно їх наукової цінності та відзначаються високим рівнем наукової підготовки авторки.

Наукова новизна одержаних результатів. Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи дало можливість визначити основні сформовані автором наукові положення та висновки, що характеризуються науковою новизною, зокрема:

удосконалено:

– комплексний методичний підхід до формування системи оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств;

– інструментарій оцінки ризиків впровадження інновацій в логістичній діяльності;

– методичний апарат прийняття рішень щодо вибору економічно обґрунтованих напрямів інноваційного розвитку;

– науково-методичний підхід до оцінювання результативності впровадження інновацій з огляду на сталий розвиток;

дістали подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат, за рахунок обґрунтування змісту поняття «система оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортного підприємства»;

– концептуальний підхід до наукового обґрунтування економічної стратегії інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Представлені в дисертаційній роботі теоретичні засади системи оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств доведено до рівня практичних рекомендацій, які використовуються в практичній діяльності суб'єктів господарювання, зокрема: ТОВ «УКРАЇНСЬКА ТОРГІВЕЛЬНО-ЛОГІСТИЧНА КОМПАНІЯ», ТОВ «ДІНАМІК СМАРТ ЛОГІСТІК», ТОВ «КРИСТАЛ+». Результати дисертації також використовуються у навчальному процесі Державного університету інфраструктури та технологій при підготовці фахівців з економіки та маркетингу.

Оцінка наукових публікацій. Основні наукові положення, висновки і результати дослідження опубліковано в 14 наукових працях загальним обсягом 6,04 друк. арк., з яких особисто автору належать 5,09 друк. арк., у т. ч. 5 статей у виданнях України, 4 з яких в наукових фахових виданнях з економіки, та 1 стаття в іноземних виданнях з наряду, з якого підготовлено дисертацію, 8 публікацій апробаційного характеру.

Здобувач має достатню кількість та якість публікацій, які відповідають вимогам п.8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Оцінка змісту, стилю та мови дисертації, її завершеності, оформлення. Подане дисертаційне дослідження містить анотацію, список опублікованих праць за темою дисертації, вступ, 3 розділи з висновками, загальні висновки, список використаних джерел і додатки.

У *вступі* дисертації здобувачкою аргументовано актуальність теми дослідження, вказано його зв'язок з науковими програмами, визначено його мету, яку повністю розкрито у завданнях. Об'єкт і предмет дослідження взаємодіють із заявленою темою. Зазначено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, а також представлено апробацію проведених досліджень.

У *першому розділі* основної частини «Теоретико-методичні засади оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств» розглянуто інновації як чинник економічних трансформацій.

Досліджено теоретичні підходи різних авторів до оцінювання результативності та ризиків інноваційного розвитку, проаналізовано основні визначення сутності цього поняття. Розглянуті особливості оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств.

У *другому розділі* основної частини «Стан інноваційного розвитку логістичної діяльності в умовах глобалізації» автором проаналізовано вплив глобалізації на інноваційний розвиток транспортно-логістичного сектору економіки.

Здобувачкою проведено оцінювання рівня інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств. Проведена комплексна оцінка ризиків та інвестицій при впровадженні інновацій.

У *третьому розділі* основної частини «Формування системи оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств» було удосконалено методичний апарат прийняття рішень щодо вибору економічно обґрунтованих напрямів інноваційного розвитку та науково-методичний підхід до оцінювання результативності впровадження

інновацій з огляду на сталий розвиток. Впроваджено економічну стратегію інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортного підприємства.

Підводячи підсумок щодо представленої дисертації, можна відмітити цілісність та послідовність викладеного матеріалу. Робота демонструє глибоку обізнаність авторки у досліджуваній тематиці та свідчить про її ретельне занурення у предмет дослідження. **Загальні висновки** є ґрунтовними і повністю відповідають поставленим завданням. Можна стверджувати, що дисертаційна робота Накалюжної Аліни Олегівни є завершеною самостійною науковою працею.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Аналіз дисертаційної роботи Накалюжної А.О. дозволив зробити висновок про відсутність прояву академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації, тобто порушень академічної доброчесності, що підтверджено перевіркою оригінальності тексту за системою StrikePlagiarism.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи. До основних здобутків дослідження слід віднести наступне: основні положення та висновки, зокрема ті, що характеризують наукову новизну дисертаційної роботи, отримані авторкою самостійно. В опублікованих у співавторстві наукових працях використані тільки ті ідеї та розробки, які є результатом особистих досліджень здобувачки. Конкретний внесок Накалюжної А.О. в цих роботах зазначений у переліку публікацій за темою дисертації.

Поряд з цим, необхідно відзначити окремі **дискусійні моменти в дисертаційній роботі та висловити побажання:**

1. На стор. 41 авторкою подано чинники впливу на інноваційну діяльність. Потребує пояснення чому чинники макrorівня обмежено такими зовнішніми факторами непрямого впливу, як екологічний стан, соціальний стан, економічний стан, правове поле, науково-технічний прогрес, і не ураховано, наприклад, такі фактори як інституційне середовище, рівень освіти та підготовки кадрів, інтегрованість у глобальне середовище.

2. Заслуговує на додаткову увагу теза авторки, що до інноваційно активних відносять підприємства, які успішно створили принаймні один інноваційний продукт протягом трирічного періоду (стор. 73). Виникає питання чи означений критерій є загальним для всіх країн? Чи існують інші підходи визначення інноваційно активних підприємств? Що в такому разі розуміється під інноваційним продуктом?

3. Потребує додаткового пояснення твердження авторки, що проведений кореляційний аналіз свідчить про наявність зв'язку між аналізованими даними (стор. 73), хоча на рис. 2.6 наведено, що залежність, яка відображає вплив частки інноваційно активних підприємств на обсяги вантажних перевезень у Німеччині

має коефіцієнти детермінації на рівні 0,2696 для обсягів перевезень, що вимірюються у тис. ткм, 0,2399 – тис. рейсів, 0,1824 – тис. тонн.

4. В назвах табл. 2.3 (стор. 74) та рис. 2.7 (стор. 75) відсутнє позначення географічної локалізації використаних даних.

5. Було б доцільно табл. 2.6 (стор. 84–86) подати не в основній частині дисертації, а у додатках.

Зазначені вище зауваження мають характер дискусії і не впливають на загальний позитивний висновок щодо наукового рівня дисертаційної роботи Накалюжної Аліни Олегівни.

Загальний висновок. Загалом, обговорені аспекти дають підстави для твердження, що дисертаційна робота Накалюжної Аліни Олегівни «Система оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка», відзначається високим рівнем виконання поставленого наукового завдання та глибоким володінням авторкою методологією наукової діяльності. Робота відповідає академічним стандартам і правилам академічної доброчесності, а отримані наукові результати свідчать про значний особистий внесок авторки в Українську науку.

Дисертація Накалюжної Аліни Олегівни «Система оцінювання результативності інноваційного розвитку логістичної діяльності транспортних підприємств» є завершеною, самостійною науковою працею, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а Накалюжна Аліна Олегівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Рецензент,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, маркетингу
та бізнес-адміністрування
Державного університету
інфраструктури та технологій

В.І. Творонович

